

An aerial photograph of a mountain valley. The top half shows rugged, snow-dusted mountain peaks. Below, a wide valley opens up, featuring a large, calm lake that reflects the surrounding landscape. A small town with several buildings is visible on the right side of the valley. The entire image has a warm, reddish-orange color cast.

# SUDEN ONNI

PAOLO  
COGNETTI

BAZAR

# SUDEN ONNI

PAOLO  
COGNETTI

Suomentanut  
Mirja Hovila

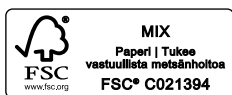
BAZAR

Lainauksen Barry Lopezin kirjasta *Arktisia unelmia*  
(Weilin & Göös 1987) on suomentanut Maija Sarvala.

Lainauksen Ernest Hemingwayn kirjasta *Ensimmäiset 49 kertomusta*  
(Tammi 1991) on suomentanut Kalevi Nyytäjä.

Sitaatin Hokusailta on suomentanut Tuula Moilanen.

Suomentaja kiittää tuesta Taiteen edistämiskeskusta.



Bazar Kustannus  
[www.bazarkustannus.fi](http://www.bazarkustannus.fi)

Suomentanut Mirja Hovila  
Italiankielinen alkuteos *La felicità del lupo*  
Copyright © Paolo Cognetti 2021  
First published in Italy by Giulio Einaudi editore 2021.  
This edition is published in agreement with the author  
through MalaTesta Literary Agency, Milan.

Bazar Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

ISBN 978-952-403-030-4  
Kannen suunnittelu ja taitto Tuomo Parikka  
Painettu EU:ssa

Matkustaessani Arktiksessa päädyin uskomaan,  
että ihmisten halut ja toiveet olivat yhtä lailla osa  
seutua kuin tuuli, yksittäiset eläimet ja  
valoisat kivi- ja tundrakentät. Ja myös,  
että itse maa eli niistä aivan erillään.

BARRY LOPEZ, *Arktisia unelmia*

1.

## PIKKU RAVINTOLA

Fausto oli neljänkymmenen, kun hän päätyi Fontana Fredaan etsiessään turvapaikkaa, jossa voisi aloittaa alusta. Nämä vuoret olivat hänelle tuttuja pikkupojasta saakka. Hän tunsi itsensä onnettomaksi ollessaan kaukana vuoristosta, ja se oli yksi syy, tai ehkä juuri olennainen syy hänen ongelmiinsa sen naisen kanssa, josta oli melkein tullut hänen vaimonsa. Eron jälkeen Fausto oli vuokrannut vuorilta majapaikan ja viettänyt siellä syyskuun, lokakuun ja marraskuun, oli kuljeksinut vuorilla, kerännyt metsistä polttopuuta ja syönyt illallista kamiinan edessä maistellen vapauden makeutta ja nieleskellen yksinäisyyden karvautta. Hän myös kirjoitti tai ainakin yritti kirjoittaa; syksyn kuluessa hän näki karjan lähtevän alppiniityiltä, lehtikuusten neulasten kellastuvan ja putoavan, kunnes ensilumen aikaan loppuivat säästössä olleet rahat, vaikka hän oli elänyt mahdollisimman niukasti. Talvi toi mukanaan laskun vaikeasta vuodesta. Hän tunsi Milanossa ihmisiä, joilta voisi kysyä töitä, mutta siinä tapauksessa pitäisi tulla alas

vuorilta, tarttua puhelimeen, selvittää keskeneräiset asiat exän kanssa. Sitten eräänä iltana, juuri kun hän oli oikeissa luovuttaa, hän huomasi uskoutuvansa viinilasin ääressä Fontana Freddan ainoassa kohtauspaikassa.

Tiskin takana seisova Babette ymmärsi häntä täysin. Hänkin oli tullut kaupungista, minkä huomasi hänen puhetavastaan ja tietynlaisesta tyylikkyydestä, mutta ties mihin maailman aikaan ja millaisia teitä. Jossain vaiheessa hän oli ryhtynyt hoitamaan ravintolaa paikassa, jossa ei hiljaisina kausina ollut muita asiakkaita kuin muurareita ja karjankasvattajia, ja oli antanut sille nimen *Babetten pidot*. Siitä pitäen kaikki olivat kutsuneet häntä Babetteksi, eikä kukaan muistanut hänen entistä nimeään. Fausto ystäväystyi hänen kanssaan, sillä hän oli lukenut Karen Blixeniä ja tajusi nimessä piilevän merkityksen: tarinan Babette oli vallankumouksellinen, joka oli Pariisin kommuunin tappion jälkeen päätenyt kokiksi norjalaiseen tuppukylään. Tämä toinen Babette ei tarjoillut kilpikonnanlientä, mutta hänellä oli tapana ottaa hoteisiinsa orpoja ja etsiä eksistentiaalisiin ongelmiin käytännön ratkaisuja. Kuunneltuaan Fauston ongelmia hän kysyi: Osaatko sinä laittaa ruokaa?

Niinpä Fausto oli siellä vielä joulunakin, hoiteli patoja ja pannuja keittiön höyryssä. Fontana Freddassa oli myös hiihtokeskus, jonka sulkemisesta puhuttiin joka kesä, mutta joka talvi se saatiin silti jotenkin avatuksi. Alhaalla tienristeyksessä oleva kyltti ja laidunrinteille levitetty tykkilumi houkuttelivat laskettelevia perheitä, ja vuoriston asukkaat muuttuivat kolmen kuukauden ajaksi tuolihissien hoitajiksi, lumettajiksi, moottorikelkan kuljettajiksi ja pelastustyön-

tekijöiksi koko yhteisöä koskevassa pukunäytelmässä, jossa Faustollakin oli nyt osansa. Toinen kokki oli vanha konkari. Muutamassa päivässä hän opetti Fauston poistamaan tuoremakkarasta rasvaa, keskeyttämään pastan kypsymisen kylmällä vedellä ja ohentamaan öljyä rasvakeittimessä. Hän neuvoi myös, että polentan hämmentäminen tuntikausia on ajanhukkaa: sen voi vain jättää hautumaan hiljaiselle tulelle, ja se kypsyy itseksen.

Fausto viihtyi keittiössä, mutta jokin aivan muu alkoi kiinnittää hänen huomiotaan. Hänellä oli pieni tarjoiluikkuna, josta hän ojensi ruoat salin puolelle. Siitä hän tarkkaili samalla Silviaa, uutta tarjoilijaa, joka otti annokset vastaan ja tarjoili ne pöytiin. Mistähän Babette oli hänet pyydystänyt? Silvia ei ollut sentyyppinen nuori nainen, jonka odotaisi näkevänsä vuoristolaisten joukossa: hän oli nuori ja iloinen, tuntui kiertäneen maailmaa. Kantaessaan polentaa ja makkaroitu pöytiin Silvia näytti yllättävältä elonmerkiltä, niin kuin talvella viheriövät kasvit tai sudet, joiden sanottiin palanneen metsiin. Joulusta loppiaiseen he tekivät työtä taukoamatta, kaksitoista tuntia vuorokaudessa seitsemänä päivänä viikossa. Heidän orastava kuhertelunsa noudatti työn rytmiä: Silvia kiinnitti korkkitaululle tilauslappusia Faustolle, joka soitti kelloa kun annokset olivat valmiit. Kumpikin pelleili toisen kustannuksella: kaksi annosta voilla höystettyä pastaa keittiömestarin tapaan, sanoi Silvia. Se ruokalaji *ei ole chef'n listalla*, vastasi Fausto. Annoksia ja hiihtäjiä tuli ja meni sellaista vauhtia, että Fausto jynssäsi vielä patoja huomattessaan, että ulkona oli tullut pimeä. Silloin hän pysähtyi hetkeksi, ja vuoret palasivat hänen mieleensä: hän mietti

oliko korkealla tuullut tai satanut lunta, millainen valo oli ollut suurilla aurinkoisilla ylätasangoilla puurajan yläpuolella, ja muistuttivatko järvet nyt jäälaattoja vai pehmeitä lumisyvänteitä. Talvi oli täällä 1800 metrin korkeudessa alkanut oudosti, satoi milloin vettä milloin lunta, ja aamulla sade sulatti yöllä pyryttäneen räntälumen.

Sitten eräänä iltana loppiaisen jälkeen, kun lattiat oli pesty, astiat oli kuivattu ja pinottu, Fausto riisui esiliinansa ja meni salin puolelle juomaan lasillisen. Siihen aikaan baari siirtyi rauhalliseen, levolliseen omatoimisuuteen. Babette pani musiikkia soimaan ja jätti tiskille pullon grappaa. Rinnetyöntekijät tulivat etsimään seuraa ennen kuin hiihtohissi olisi tehnyt kierroksensa, jonka jälkeen he menivät taas tasoittamaan laskettelijoiden aikaansaamat kuopat ja kumpareet, siirtäisivät alemmas painunutta lunta takaisin ylös, jyrksivät sitä rakeisemmaksi siellä, missä se oli kovettunut liikaa, ajaisivat ylös alas telaketjuillaan pitkänä pimeinä tunteina. Silvialla oli pieni huone keittiön yläpuolella. Yhdentoista maissa Fausto näki baarista hänen tulevan alas pyyheliina päässään, kiskovan tuolin kamiinan eteen ja lämmittelevän siinä paksua kirjaa lukien. Fausto tuli ajatelleeksi, että Silvia oli juuri tullut suihkusta.

Siinä istuessaan Fausto kuunteli rinteenhoitajan juttuja. Miestä kutsuttiin Santorsoksi, niin kuin Aostan suoje-luspyhimys Sant'Orso ja grappatistaamo. Santorso kertoi hänelle metsäkanojen pyydystämisestä ja lumesta, joka oli tänä vuonna myöhässä. Lumi oli arvokasta, sillä se suoje-li pesäkoloja jäätymiseltä. Santorso kertoi hankaluuksista, joita lumeton talvi tuotti riekoille ja teerille. Fausto kuun-



teli mielellään, hänestä oli mukava oppia monia asioita, joita hän ei tiennyt, mutta hänellä ei silti ollut aikomustakaan päästää tarjoilijaa näkyvistään. Jossain vaiheessa Silvia otti pyyhkeen päästään, alkoi selvittää tukkaansa sormillaan ja siirtyi lähemmäs kamiinaa. Hiukset olivat mustat, pitkät ja sileät niin kuin aasialaisilla naisilla. Tapa, jolla hän selvitte- li hiuksiaan, oli jotenkin hyvin kotoinen. Jossain vaiheessa Silvia huomasi, että häntä tarkkaillaan, ja silloin hän nos- ti katseensa kirjasta, sormet yhä hiuksissa ja hymyili Faus- tolle. Grappa poltteli Fauston kurkkua kuin pikkupojalla, joka maistaa ensimmäistä kertaa väkeviä. Hetken pääs- tä molemmat rinnemiehet tulivat työstään ja Babette sanoi heille hyvää yötä, muistutti, että jompikumpi nuorista pani- si voisarvet aikaisin aamulla uuniin, otti roskapussit ja läh- ti kotiin. Hän jätti mielihyvin avaimet, juomat ja musiikin ravintolaan. Hän iloitsi siitä, että se edisti ystävyyttä myös hänen lähdettyään aivan kuin pieni Pariisin kommuuni keskellä Norjan jäätiköitä.

## RAKASTAVAISET

Sinä iltana Silvia teki aloitteen ja vei Fauston ylös huoneeseensa. Jos se olisi ollut Fauston tehtävä, hän olisi odottanut sään lauhtumista. Silvian pienessä huoneessa ei nyt ollut muuta lämpöä kuin se, mikä nousi keittiöstä, joten riisuutumisrituaalista tuli aika hätäinen. Faustosta tuntui silti jotenkin liikuttavalta ja ihmeelliseltä, että hän meni sänkyyn alasti, yhtä alastoman, kylmästä tärisevän tytön viereen. Hän oli elänyt kymmenen vuotta saman naisen kanssa ja sen jälkeen puoli vuotta omassa väljähtyneessä seurassaan. Silvian vartalon tutkiminen tuntui samalta kuin olisi vihdoinkin päässyt kotiin: Fausto huomasi, että alavartalo oli vahva ja tiukka, reidet voimakkaat, iho sileä ja kiinteä. Yläpuoli oli kulmikas ja luinen, pienet rinnat mutta paljon kylkiluita, solisluita, kyynärpäitä, ja sitten poskipäät ja hampaat, joiden kanssa Fausto joutui tekemisiin kun Silvian seksi muuttui rajummaksi. Fausto ei enää muistanut, miten paljon kärsivällisyyttä vaatii se, että ymmärtää toisen ihmisen mielihalut ja saa omansa ymmärretyiksi. Vastapainoksi

hänellä itsellään oli kädet täynnä palovammoja, viiltoja, puhdistusaineiden hankaumia ja sen pahuksen viipaloitinkoneen aiheuttamia reikiä, ja lopulta hän koki jonkinlaista vastaavuutta hyväillessään Silviaa karheilla käsillään.

Sinä tuoksut sitten hyvältä, hän sanoi. Se on kamiinan tuoksu.

Sinä tuoksut grappalta.

Haittaako se sinua?

Ei ollenkaan, minä pidän siitä. Grappaa ja pihkaa. Mitä se on?

Männynkäpyjä, joita pannaan grappaan.

Panetteko te männynkäpyjä grappaan?

Sembramännyn käpyjä. Ne kerätään heinäkuussa.

Sinä tuoksut siis heinäkuulta.

Fausto ilahtui tästä ajatuksesta, sillä heinäkuu oli hänen lempikuukautensa. Metsät olivat tuuheita ja varjoisia, heinä tuoksui pelloilla, vuoripurot solisivat ja viimeiset lumet viipyivät vielä kivikoiden yläpuolella. Hän antoi kauniille ulkonevalle solisluulle heinäkuisen suudelman.

Minä pidän sinun luistasi.

Hauska kuulla. Olen kantanut niitä mukanani kaksikymmentäseitsemän vuotta.

Kaksikymmentäseitsemän? Ne on matkustaneet aika lailla.

Onhan tässä muutama kierros tehty.

No sanopa missä sinun luusi olivat vaikka silloin kun olit yhdeksäntoistavuotias.

Minä asuin silloin Bolognassa, opiskelin taidetta.

Oletko sinä taiteilija?

En. Sen minä olen sentään tajunnut. Siis etten ole taiteilija. Olin parempi juhlimisessa.

Ei mikään ihme Bolognassa. Onko sinulla nälkä?

Vähäsen.

Menenkö minä hakemaan jotain?

No sillä ehdolla, että käyt nopeasti. Minulla on taas kylmä.

Käyn salamana.

Fausto meni keittiöön ja tutki jääkaapit. Ohittaessaan takaseinässä olevan pikkuikkunan hän näki, että lumitykit levittivät lunta rinteeseen. Niissä kaikissa oli valot, joten Fontana Freddan yläpuolinen rinne oli kuin ilotulituksen pilkkuttama, kun vesisumusuihkut jäättyivät joutuessaan kosketukseen ilman kanssa. Hän ajatteli Santorsoa, joka yön pimeydessä tasoitti kasoittain rinteeseen singottua tekolunta. Fausto vei Silvian huoneeseen leipää, juustoa ja oliivipateeta. Hän pujahti peiton alle, ja Silvia veti hänet heti tiukasti kiinni itseensä. Hänen jalkansa olivat aivan jäiset.

Fausto sanoi: Kokeillaan uudestaan. Silvia kaksikymmentäkaksivuotiaana.

Sen ikäisenä minä olin töissä kirjakaupassa.

Ai Bolognassa?

Ei kun Trentossa. Minulla on ystävä, Lilli, joka on sieltä kotoisin. Bolognan jälkeen Lilli palasi kotiseudulleen ja avasi kirjakaupan. Minä olen aina pitänyt kirjoista, ja yliopistosta olin saanut tarpeekseni. Kun Lilli pyysi minua sinne, en miettinyt kahta kertaa.

Olet siis ollut kirjakauppias.

Niin kauan kuin sitä kesti. Mutta se oli hyvää aikaa. Ja siellä minä löysin vuoriston. Brentan Dolomiitit.

Fausto leikkasi leivästä viipaleen, levitti sille oliivipateeta ja lisäsi palan tomajuustoa. Hän mietti, mitä tarkoitti vuoriston *löytäminen*. Hän oli aikeissa panna leivänpalan Silviaan suuhun, mutta käsi pysähtyi puolimatkassa.

Mitä sinä sitten teet täällä Monte Rosan alapuolella?

Etsin alppimajaa.

Ai sinäkin?

Haluaisin olla töissä jossain alppimajassa jäätiköllä. Siis kesällä. Tunnetko yhtään sellaista?

Tiedän minä muutaman.

Annatko sitä juustoa?

Fausto ojensi leivänpalan ja juuston, Silvia avasi suunsa ja haukkasi. Fausto haisteli hänen tukkaansa.

Alppimaja jäätiköllä, hän sanoi.

Luuletko, että minä löydän sellaisen?

Kyllä varmaan. Kannattaa yrittää.

Lakkaa haistelemasta minua!

Sinä tuoksut tammikuulta.

Silvia nauroi. Miltä tammikuu sitten tuoksuu?

Miltä tammikuu tuoksui? Kamiinan savulta. Kuivilta ja jäisiltä niityiltä, jotka odottivat lunta. Alastomalta tytöltä pitkän yksinäisyyden jälkeen. Se tuoksui ihmeeltä.

# KRISTALLINKIRKAS KERTOMUS RAKKAUDESTA JA ELÄMÄN LOPUTTOMISTA MAHDOLLISUUKSISTA

---

Nelikymppinen milanolaismies Fausto jättää eräänä syksyisenä päivänä kaupunkilaiselämän taakseen ja muuttaa Alppien keskelle pieneen Fontana Freddan kylään. Persoonallinen, omien sääntöjensä mukaan elävä yhteisö saa hänet pian pauloihinsa, ja hän päätyy kokiksi kylän ainoaan ravintolaan.

Fausto tutustuu Silviaan, joka myös työskentelee ravintolassa. Heistä kahdesta tulee rakastavaiset, mutta kevään koittaessa kumpikin palaa kotiseudulleen saattamaan entisen elämänsä kesken jääneet asiat loppuun.

Kesän ollessa kuumimmillaan Fausto palaa Fontana Freddaan, mutta huomaa, että hänen tuntemansa Silvia ei ole enää sama ihminen. Miten käy heidän rakkautensa?

Palkitun italialaiskirjailijan Paolo Cognettin valovoimainen, elegantti ja tunnelmallinen romaani saa lukijan pohtimaan omaa paikkaansa maailmassa.



ISBN 978-952-403-030-4 / 84.2

Kansi: Tuomo Parkka

Kannen kuva: Giorgio Sommer / The New York Public Library

[www.bazarkustannus.fi](http://www.bazarkustannus.fi)